Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 26 lipca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Przybycie nadzwyczajnie dużej liczby obywateli państw trzecich ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej – Zorganizowanie przekroczenia granicy przez organy jednego państwa członkowskiego do celów tranzytu do innego państwa członkowskiego – Wjazd, na który zezwolono na zasadzie odstępstwa ze względów humanitarnych – Artykuł 13 – Nielegalne przekroczenie granicy zewnętrznej – Termin dwunastu miesięcy od dnia przekroczenia granicy – Artykuł 27 – Środki zaskarżenia – Zakres kontroli sądowej – Artykuł 29 – Termin sześciu miesięcy na przeprowadzenie przekazania – Obliczanie terminów – Wniesienie skargi – Skutek zawieszający

W sprawie C-490/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Vrhovno sodišče (sąd najwyższy, Słowenia) postanowieniem z dnia 13 września 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 września 2016 r., w postępowaniu:

A.S.

przeciwko

Republika Slovenija,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, A. Tizzano, wiceprezes, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (sprawozdawca), J.L. da Cruz Vilaça, M. Berger i A. Prechal, prezesi izb, A. Rosas, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C.G. Fernlund i S. Rodin, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 marca 2017 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu A.S. przez M. Nabergoja oraz S. Zbičajnika, svetovalca za begunce,

– w imieniu rządu słoweńskiego przez N. Pintar Gosencę, B. Jovin Hrastnik i A. Vran, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: słoweński.

– w imieniu rządu greckiego przez T. Papadopoulou, działającą w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu francuskiego przez E. Armoët, działającą w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez L. Cordìego, avvocato dello Stato,

– w imieniu rządu węgierskiego przez M.M. Tátrai i M.Z. Fehéra, działających w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu austriackiego przez G. Hessego, działającego w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez C. Crane, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez C. Bannera, barrister,

– w imieniu rządu szwajcarskiego przez U. Buchera, działającego w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande, M. Žebrego i G. Wilsa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 8 czerwca 2017 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 ust. 1, art. 27 ust. 1 i art. 29 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31, zwanego dalej „rozporządzeniem Dublin III”).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy A.S., obywatelem syryjskim, a Republika Slovenija (Republiką Słowenii) dotyczącego wydanej przez to państwo decyzji o nierozpatrywaniu złożonego przez A.S. wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Ramy prawne

3 Motywy 4, 5 i 19 rozporządzenia Dublin III są sformułowane następująco:

„(4) W konkluzjach [Rady Europejskiej, podczas nadzwyczajnego spotkania w] Tampere [które odbyło się w dniach 15 i 16 października 1999 r.] stwierdzono, że [wspólny europejski system azylowy] powinien zostać uzupełniony, w krótkim terminie, o precyzyjną i sprawną metodę ustalania, które państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu.

(5) Metoda taka powinna być oparta na kryteriach obiektywnych i sprawiedliwych, zarówno dla państw członkowskich, jak i dla zainteresowanych osób. W szczególności powinna ona umożliwiać szybkie ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego, tak by zagwarantować skuteczny dostęp do procedur udzielania ochrony międzynarodowej i nie powinna zagrażać celowi, jakim jest szybkie rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

[…]

(19) W celu zapewnienia skutecznej ochrony praw zainteresowanych osób należy określić gwarancje prawne oraz prawo do skutecznego środka zaskarżenia w odniesieniu do decyzji dotyczących przekazania do odpowiedzialnego państwa członkowskiego, zgodnie w szczególności z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W celu zapewnienia przestrzegania prawa międzynarodowego skuteczny środek zaskarżenia w odniesieniu do takich decyzji powinien obejmować zbadanie zarówno stosowania niniejszego rozporządzenia, jak i sytuacji prawnej oraz faktycznej w państwie członkowskim, do którego wnioskodawca jest przekazywany".

4 Artykuł 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (zwanego dalej »odpowiedzialnym państwem członkowskim«)".

5 Artykuł 3 ust. 2 akapit drugi wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Jeżeli przekazanie wnioskodawcy do państwa członkowskiego pierwotnie wyznaczonego jako państwo odpowiedzialne jest niemożliwe, gdyż istnieją istotne powody ku temu, by przypuszczać, że w procedurze azylowej i w warunkach przyjmowania wnioskodawców w tym państwie członkowskim występują wady systemowe, powodujące pojawienie się ryzyka nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, państwo członkowskie dokonujące ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego dalej prowadzi ocenę kryteriów określonych w rozdziale III w celu stwierdzenia, czy inne państwo członkowskie może zostać wyznaczone jako odpowiedzialne".

6 Artykuł 7 ust. 2 tego samego rozporządzenia uszczegóławia:

„Państwo członkowskie odpowiedzialne zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym rozdziale ustalane jest na podstawie stanu istniejącego w chwili, w której wnioskodawca po raz pierwszy złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim".

7 Artykuł 12 rozporządzenia Dublin III ustanawia kryterium ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego, dotyczące wydawania dokumentów pobytu i wiz.

8 Artykuł 13 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wjazd i pobyt", stanowi w ust. 1:

„W przypadku gdy ustalono, na podstawie dowodów lub poszlak opisanych w dwóch wykazach wymienionych w art. 22 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, włącznie z danymi, o których mowa w rozporządzeniu (UE) nr 603/2013 [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Dz.U. 2013, L 180, s. 1)], że wnioskodawca przekroczył nielegalnie granicę lądową, morską lub powietrzną państwa członkowskiego, przybywając z państwa trzeciego, państwo członkowskie, do którego w ten sposób wjechał, jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Odpowiedzialność ta wygasa z upływem dwunastu miesięcy od dnia, kiedy nastąpiło nielegalne przekroczenie granicy".

9 Artykuł 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III stanowi:

„W przypadku gdy państwo członkowskie, w którym został złożony wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, uznaje, że inne państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrywanie wniosku, może, tak szybko jak to możliwe, i w każdym przypadku w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia wniosku w rozumieniu art. 20 ust. 2 zwrócić się do innego państwa członkowskiego o przejęcie wnioskodawcy.

Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku uzyskania trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) nr 603/2013 wniosek jest przesyłany w ciągu dwóch miesięcy od uzyskania tego trafienia na mocy art. 15 ust. 2 tego rozporządzenia.

W przypadku gdy wniosek o przejęcie wnioskodawcy nie został wniesiony w terminach określonych w akapitach pierwszym i drugim, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym taki wniosek został złożony”.

10 Artykuł 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia Dublin III ma następujące brzmienie:

„2. Wniosek o wtórne przejęcie składany jest możliwie najszybciej, a w każdym przypadku w terminie dwóch miesięcy od uzyskania trafienia w systemie Eurodac, na mocy art. 9 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 603/2013.

Jeżeli wniosek o wtórne przejęcie opiera się na dowodach innych niż dane uzyskane z sytemu Eurodac, jest on przesyłany do państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek o wtórne przejęcie, w terminie trzech miesięcy od daty, w której wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został złożony w rozumieniu art. 20 ust. 2.

3. Jeżeli wniosek o wtórne przejęcie nie został złożony w terminach określonych w ust. 2, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym złożono nowy wniosek”.

11 Artykuł 26 ust. 1 rozporządzenia Dublin III brzmi następująco:

„W przypadku gdy państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, zgadza się na przejęcie lub wtórne przejęcie wnioskodawcy […] wnioskujące państwo członkowskie powiadamia zainteresowaną osobę o decyzji o przekazaniu jej do odpowiedzialnego państwa członkowskiego oraz, w odpowiednich przypadkach, o nierozpatrywaniu jej wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej […]”.

12 Artykuł 27 ust. 1 i 3 wspomnianego rozporządzenia przewiduje:

„1. Wnioskodawca […] ma prawo wniesienia do sądu skutecznego środka zaskarżenia w formie odwołania [skargi] lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, decyzji o przekazaniu.

[…]

3. Na użytek odwołań [skarg] lub wniosków o ponowne rozpoznanie dotyczących decyzji o przekazaniu państwa członkowskie określają w swoim prawie krajowym, że:

a) odwołanie [skarga] lub wniosek o ponowne rozpoznanie daje zainteresowanej osobie prawo do pozostania w zainteresowanym państwie członkowskim do czasu rozstrzygnięcia odwołania [skargi] lub wniosku o ponowne rozpoznanie; lub

b) następuje automatyczne zawieszenie przekazania, a zawieszenie to wygasa po upływie pewnego rozsądnego okresu, w którym sąd – po dokonaniu dokładnej i wnikliwej analizy wniosku – podejmuje decyzję, czy odwołanie [skarga] lub wniosek o ponowne rozpoznanie powoduje zawieszenie przekazania; lub

c) zainteresowanej osobie daje się możliwość złożenia do sądu w rozsądnym terminie wniosku o zawieszenie wykonania decyzji o przekazaniu do czasu rozstrzygnięcia odwołania [skargi] lub wniosku o ponowne rozpoznanie. Państwa członkowskie zapewniają skuteczny środek zaskarżenia, zawieszając przekazanie do czasu podjęcia decyzji w sprawie pierwszego wniosku o zawieszenie. […]".

13 Artykuł 29 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„1. Przekazanie osoby ubiegającej się o azyl […] z wnioskującego państwa członkowskiego do odpowiedzialnego państwa członkowskiego jest przeprowadzane […] najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od wyrażenia zgody na złożony przez inne państwo członkowskie wniosek o przejęcie lub wtórne przejęcie zainteresowanej osoby lub od ostatecznej decyzji w sprawie odwołania się [ostatecznego orzeczenia w przedmiocie skargi] lub ponownego rozpoznania, w przypadku gdy mają one skutek zawieszający, zgodnie z art. 27 ust. 3.

[…]

2. W przypadku gdy nie dokonano przekazania w terminie sześciomiesięcznym, odpowiedzialne państwo członkowskie zostaje zwolnione z obowiązku przejęcia lub wtórnego przejęcia zainteresowanej osoby, a odpowiedzialność zostaje przeniesiona na wnioskujące państwo członkowskie. Termin ten może być przedłużony do maksymalnie jednego roku, jeżeli przekazania nie można było przeprowadzić w związku z uwięzieniem zainteresowanej osoby lub do maksymalnie osiemnastu miesięcy, jeżeli zainteresowana osoba uciekła".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

14 A.S. opuścił Syrię i udał się do Libanu, stamtąd do Turcji, Grecji, BJR Macedonii i Serbii. W 2016 r. przekroczył granicę pomiędzy tym ostatnim państwem a Chorwacją. Organy chorwackie zorganizowały jego transport do granicy słoweńskiej.

15 W dniu 20 lutego 2016 r. A.S. wjechał na terytorium Słowenii. Następnie został przekazany przez organy słoweńskie organom austriackim. Organy austriackie odmówiły mu jednak wjazdu na terytorium Austrii.

16 W dniu 23 lutego 2016 r. A.S. złożył w Słowenii wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

17 Organy słoweńskie zwróciły się z wnioskiem do organów chorwackich o przejęcie A.S. na podstawie art. 21 rozporządzenia Dublin III. W dniu 20 maja 2016 r. organy chorwackie uwzględniły ten wniosek.

18 W dniu 14 czerwca 2016 r. Ministrstvo za notranje zadeve (ministerstwo spraw wewnętrznych, Słowenia) wydało decyzję o nierozpatrywaniu złożonego przez A.S. wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej z tego względu, że A.S. powinien być przekazany na terytorium Chorwacji, która jest państwem członkowskim odpowiedzialnym za rozpatrzenie tego wniosku na podstawie ustanowionego w art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III kryterium, ponieważ A.S. nielegalnie przekroczył granicę chorwacką, przybywając z państwa trzeciego.

19 A.S. podważył tę decyzję przed Upravno sodišče (sądem administracyjnym, Słowenia). W dniu 4 lipca 2016 r. sąd ten oddalił tę skargę i zawiesił wykonanie decyzji ministra ds. wewnętrznych z dnia 14 czerwca 2016 r. do czasu wydania ostatecznego orzeczenia w sporze w postępowaniu głównym. A.S. zaskarżył wydany przez Upravno sodišče wyrok do sądu odsyłającego.

20 W tych okolicznościach Vrhovno sodišče (sąd najwyższy, Słowenia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy ochrona sądowa przewidziana w art. 27 [rozporządzenia Dublin III] dotyczy również wykładni warunków kryterium określonego w art. 13 ust. 1 [rozporządzenia Dublin III], w sytuacji kiedy chodzi o orzeczenie, że państwo członkowskie nie rozpatrzy [decyzji państwa członkowskiego o nierozpatrywaniu] wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, gdy inne państwo członkowskie uznało swoją odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku wnioskodawcy na tej samej podstawie, zaś wnioskodawca się z tym nie zgadza?

2) Czy warunek dotyczący nielegalnego przekroczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1 [rozporządzenia Dublin III], należy interpretować w sposób niezależny i autonomiczny, czy też w związku z art. 3 ust. 2 [dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. 2008, L 348, s. 98)] i art. 5 [rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. 2006, L 105, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 610/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. (Dz.U. 2013, L 182, s. 1)], które definiują nielegalne przekroczenie granicy, i czy wykładnia ta powinna być stosowana również w odniesieniu do art. 13 ust. 1 [tego rozporządzenia]?

3) Przy uwzględnieniu odpowiedzi na pytanie drugie, czy pojęcie nielegalnego przekroczenia granicy, o którym mowa w art. 13 ust. 1 [rozporządzenia Dublin III], w okolicznościach niniejszej sprawy należy interpretować w ten sposób, że nielegalne przekroczenie granicy nie następuje, jeżeli organy państwa członkowskiego organizują przekroczenie granicy w celu przejazdu do innego państwa członkowskiego […]?

4) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie trzecie, czy w konsekwencji art. 13 ust. 1 [rozporządzenia Dublin III] należy interpretować w ten sposób, że zakazuje on odesłania obywatela państwa trzeciego do państwa [członkowskiego], w którym początkowo wjechał on na terytorium Unii?

5) Czy art. 27 [rozporządzenia Dublin III] należy interpretować w ten sposób, że terminy, o których mowa w art. 13 ust. 1 i art. 29 ust. 2 [tego rozporządzenia], nie biegną, jeżeli wnioskodawca korzysta z prawa do ochrony sądowej, szczególnie kiedy powoduje to wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym lub kiedy sąd krajowy oczekuje na odpowiedź Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na takie pytanie postawione w innej sprawie? Ewentualnie, czy w takim wypadku terminy biegną, jednak odpowiedzialne państwo członkowskie nie ma prawa odmówić przyjęcia?”.

Postępowanie przed Trybunałem

21 Sąd odsyłający wystąpił do Trybunału z wnioskiem o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego, przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

22 W dniu 27 września 2016 r. Trybunał, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, oddalił ten wniosek.

23 Decyzją z dnia 22 grudnia 2016 r. prezes Trybunału postanowił o rozpoznaniu niniejszej sprawy w pierwszej kolejności.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

24 Poprzez swe pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może powoływać się w ramach skargi na wydaną wobec niej decyzję o przekazaniu na błędne stosowanie ustanowionego w art. 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia kryterium odpowiedzialności, dotyczącego nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego.

25 W art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III sprecyzowano, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej ma prawo wniesienia do sądu skutecznego środka zaskarżenia w formie skargi lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, decyzji o przekazaniu.

26 Zakres środka zaskarżenia dostępnego dla osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej od podjętej względem niej decyzji o przekazaniu został sprecyzowany w motywie 19 tego rozporządzenia, który wskazuje, że w celu zapewnienia przestrzegania prawa międzynarodowego ustanowiony we wspomnianym rozporządzeniu skuteczny środek zaskarżenia na decyzje o przekazaniu powinien obejmować zbadanie zarówno stosowania niniejszego rozporządzenia, jak i sytuacji prawnej oraz faktycznej w państwie członkowskim, do którego wnioskodawca jest przekazywany (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 38, 39).

27 W tym zakresie w pkt 61 wyroku z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409) Trybunał orzekł, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może powołać, w ramach takiej skargi, błędne zastosowanie ustanowionego w rozdziale III rozporządzenia Dublin III kryterium odpowiedzialności za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

28 W wyroku tym Trybunał nie dokonał żadnego rozróżnienia pomiędzy przewidzianymi w tym rozdziale różnymi kryteriami, wśród których znajduje się ustanowione w art. 13 ust. 1 tego rozporządzenia kryterium dotyczące nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego.

29 Oczywiście w sprawie, w której wydano ten wyrok, bezpośrednio rozpatrywane było jedynie kryterium ustanowione w art. 12 wspomnianego rozporządzenia.

30 Jednakże uzasadnienie przyjęte przez Trybunał w tym wyroku odnosi się także, mutatis mutandis, do kryterium ustanowionego w art. 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia.

31 Należy bowiem stwierdzić w szczególności, że kryteria znajdujące się w art. 12 i 13 rozporządzenia Dublin III odgrywają porównywalną rolę w ustanowionym w tym rozporządzeniu procesie ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego, a tym samym w jego stosowaniu (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 41–44).

32 Podobnie ewolucja, jakiej doznały system ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przedstawionego w jednym z państw członkowskich oraz cele tego systemu, podkreślone przez Trybunał w pkt 45–59 wyroku z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), są istotne także w odniesieniu do kontroli stosowania art. 13 wspomnianego rozporządzenia.

33 Co do podniesionej przez sąd odsyłający okoliczności, że w sprawie w postępowaniu głównym inne państwo członkowskie już uznało, iż jest odpowiedzialne za rozpatrzenie omawianego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, należy podkreślić, że na podstawie art. 26 ust. 1 rozporządzenia Dublin III zainteresowana osoba może zostać powiadomiona o decyzji o przekazaniu dopiero po tym, jak państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, zgodzi się na jej przejęcie lub wtórne przejęcie.

34 W tej sytuacji taka okoliczność nie może oznaczać, że kontrola sądowa decyzji o przekazaniu w zakresie stosowania kryteriów ustanowionych w rozdziale III tego rozporządzenia jest wykluczona, gdyż pozbawiłoby to art. 27 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia istoty jego skuteczności (effet utile). Należy skądinąd stwierdzić, że w sprawie, w której został wydany wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, wyraźnie uznało, że jest odpowiedzialne za rozpatrzenie omawianego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

35 Z całości powyższych rozważań wynika, że na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może powoływać się w ramach skargi na wydaną wobec niej decyzję o przekazaniu na błędne zastosowanie ustanowionego w art. 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia kryterium odpowiedzialności, dotyczącego nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

36 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, rozpatrywany w stosownym przypadku w związku z przepisami rozporządzenia nr 562/2006, zmienionego rozporządzeniem nr 610/2013, oraz przepisami dyrektywy 2008/115, należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, którego wjazd był tolerowany przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby osób ubiegających się o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, przy czym nie spełniał on warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, powinien być uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę wspomnianego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu.

37 Na wstępie należy stwierdzić, że z pkt 41–58 wyroku z dnia 26 lipca 2017 r., Jafari (C-646/16, EU:C:2017:586), wynika, iż przyjęcie obywatela państwa członkowskiego na terytorium państwa członkowskiego w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, nie może być zakwalifikowane jako wydanie „wizy" w rozumieniu art. 12 rozporządzenia Dublin III.

38 W odniesieniu do wykładni art. 13 ust. 1 tego rozporządzenia, z pkt 60–72 tego wyroku przede wszystkim wynika, że o ile akty przyjęte przez Unię w dziedzinach kontroli na granicach i imigracji stanowią elementy kontekstu przydatne w celu dokonania wykładni tego przepisu, o tyle zakresu pojęcia „nielegalnego przekroczenia" granicy państwa członkowskiego w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia nie można co do zasady bezpośrednio wywieść z tych aktów.

39 Następnie z pkt 73–92 wspomnianego wyroku wynika, że obywatel państwa trzeciego przyjęty na terytorium pierwszego państwa członkowskiego (który nie spełniał warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym państwie członkowskim) do celów tranzytu do innego państwa członkowskiego, aby złożyć tam wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, powinien być uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę tego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, że to przekroczenie było tolerowane lub że na nie zezwolono

z naruszeniem obowiązujących przepisów lub że na nie zezwolono poprzez odwołanie się do względów humanitarnych i odstąpienie od warunków wjazdu, które co do zasady muszą spełniać obywatele państw trzecich.

40 Wreszcie okoliczność, że przekroczenie granicy miało miejsce w sytuacji charakteryzującej się przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby obywateli państw trzecich ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie ma wpływu na wykładnię lub stosowanie tego przepisu (wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, pkt 93–100).

41 W związku z powyższym należy przypomnieć, że na podstawie art. 3 ust. 2 rozporządzenia Dublin III i art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przekazanie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową do odpowiedzialnego państwa członkowskiego nie może zostać przeprowadzone, w przypadku gdy przekazanie to spowodowałoby rzeczywiste ryzyko poddania zainteresowanej osoby nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu tego art. 4 (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 65). Przekazanie nie mogłoby zatem zostać przeprowadzone, gdyby w następstwie przybycia nadzwyczajnie dużej liczby osób ubiegających się o ochronę międzynarodową takie ryzyko istniało w odpowiedzialnym państwie członkowskim.

42 Z powyższego wynika, że na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, iż art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, którego wjazd był tolerowany przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby osób obiegających się o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, przy czym nie spełniał on warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, powinien być uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę wspomnianego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu.

W przedmiocie pytania czwartego

43 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytania drugie i trzecie nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie czwarte.

W przedmiocie pytania piątego

44 Poprzez swe pytanie piąte sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 i art. 29 ust. 2 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w tej sposób, że przewidziane w tych przepisach terminy nadal biegną po wniesieniu skargi na daną decyzję o przekazaniu, w tym także w przypadku, gdy sąd, do którego została wniesiona skarga, postanowił skierować do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

45 Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, który znajduje się w rozdziale III tego rozporządzenia, dotyczącym kryteriów ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego, wyjaśnia w zdaniu drugim, że odpowiedzialność państwa członkowskiego oparta na kryterium dotyczącym nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego wygasa z upływem dwunastu miesięcy od dnia tego przekroczenia.

46 Artykuł 29 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia, który znajduje się w sekcji VI rozdziału VI tego rozporządzenia, dotyczącej przekazania, stanowi, że w przypadku gdy przekazanie z odpowiedzialnego państwa członkowskiego do wnioskującego państwa członkowskiego nie zostało dokonane w terminie sześciu miesięcy, to ostatnie państwo członkowskie zostaje zwolnione z obowiązku przejęcia lub wtórnego przejęcia danej osoby, a odpowiedzialność zostaje przeniesiona na wnioskujące państwo członkowskie.

47 Z tych dwóch przepisów wynika, że przewidziane w nich terminy mają na celu ograniczenie w czasie odpowiedzialności państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia Dublin III.

48 W tym zakresie z brzmienia wspomnianych przepisów oraz ich umiejscowienia w tym rozporządzeniu wynika, że mają one zastosowanie w toku dwóch różnych etapów ustanowionej we wspomnianym rozporządzeniu procedury.

49 I tak, termin ustanowiony w art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III stanowi warunek stosowania ustanowionego w tym przepisie kryterium i należy go przestrzegać w trakcie procedury ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego, po której zakończeniu może zostać podjęta, w stosownym przypadku, decyzja o przekazaniu.

50 Natomiast art. 29 ust. 2 tego rozporządzenia odnosi się do wykonania decyzji o przekazaniu i może być zastosowane dopiero po tym, jak przekazanie co do zasady zostanie uzgodnione, czyli najwcześniej w momencie, gdy państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, wyraziło zgodę na przejęcie lub wtórne przejęcie.

51 Odnośne reżimy tych dwóch terminów należy zatem wyjaśnić z uwzględnieniem szczególnych funkcji, jakie pełnią one w ramach procedury ustanowionej we wspomnianym rozporządzeniu.

52 W odniesieniu, w pierwszej kolejności, do terminu ustanowionego w art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy stwierdzić, że art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia wyjaśnia, iż ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym rozdziale III tego rozporządzenia odbywa się na podstawie stanu istniejącego w chwili, w której wnioskodawca po raz pierwszy złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim.

53 W konsekwencji art. 13 ust. 1 zdanie ostatnie wspomnianego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, którego granica zewnętrzna została nielegalnie przekroczona przez obywatela państwa trzeciego, nie będzie mogło już być uważane za odpowiedzialne na podstawie tego przepisu, jeśli termin dwunastu miesięcy od dnia nielegalnego przekroczenia tej granicy upłynął już w dniu, w którym wnioskodawca złożył po raz pierwszy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim.

54 W tych okolicznościach wniesienie skargi na decyzję o przekazaniu, które siłą rzeczy następuje po jej doręczeniu, a zatem po złożeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie może ze swej natury mieć żadnego wpływu na obliczenie terminu ustanowionego w art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III.

55 W sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został złożony przed upływem dwunastu miesięcy od nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego, ustanowiona w art. 13 ust. 1 zdanie ostatnie rozporządzenia Dublin III zasada nie stanowi przeszkody dla zastosowania tego kryterium odpowiedzialności.

56 W odniesieniu, w drugiej kolejności, do terminu ustanowionego w art. 29 ust. 2 rozporządzenia Dublin III, po pierwsze, z relacji pomiędzy poszczególnymi ustępami tego artykułu, a po drugie, z braku jakiegokolwiek wyjaśnienia w tym przepisie odnoszącego się do początku biegu tego terminu, wynika, że określa on jedynie konsekwencje upływu przewidzianego w art. 29 ust. 1 tego rozporządzenia terminu na przeprowadzenie przekazania (zob. analogicznie wyrok z dnia 29 stycznia 2009 r., Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, pkt 50).

57 Tymczasem art. 29 ust. 1 rozporządzenia Dublin III uwzględnia konsekwencje ewentualnego wniesienia skargi, przewidując, że termin sześciu miesięcy na przeprowadzenie przekazania biegnie od dnia wydania ostatecznego orzeczenia w przedmiocie skargi lub wniosku o ponowne rozpoznanie, w przypadku gdy nadano im skutek zawieszający zgodnie z art. 27 ust. 3 tego rozporządzenia.

58 W konsekwencji wniesienie skargi, której, tak jak skardze rozpatrywanej w postępowaniu głównym, nadano skutek zawieszający, oznacza, że termin na przeprowadzenie przekazania upłynie co do zasady dopiero sześć miesięcy po wydaniu ostatecznego orzeczenia w przedmiocie tej skargi.

59 W świetle powyższych rozważań na pytanie piąte należy odpowiedzieć, że art. 13 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Dublin III, w związku z art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że wniesienie skargi na decyzję o przekazaniu nie ma wpływu na obliczenie terminu przewidzianego w art. 13 ust. 1.

60 Artykuł 29 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniesienie takiej skargi oznacza, iż termin ustanowiony w tych przepisach rozpoczyna bieg dopiero w dniu wydania ostatecznego orzeczenia w przedmiocie tej skargi, także w przypadku gdy sąd, do którego wniesiono skargę, postanowił skierować do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w zakresie, w jakim wspomnianej skardze nadano skutek zawieszający zgodnie z art. 27 ust. 3 tego rozporządzenia.

W przedmiocie kosztów

61 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może powołać się, w ramach skargi na podjętą wobec niej decyzję o przekazaniu, na błędne zastosowanie ustanowionego w art. 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia kryterium odpowiedzialności, dotyczącego nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego.**

2) **Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, którego wjazd był tolerowany przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby osób ubiegających się o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, przy czym nie spełniał on warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, powinien zostać uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę wspomnianego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu.**

3) **Artykuł 13 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia nr 604/2013 w związku z art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniesienie skargi na decyzję o przekazaniu nie ma wpływu na obliczenie terminu przewidzianego we wspomnianym art. 13 ust. 1.**

Artykuł 29 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniesienie takiej skargi oznacza, iż termin ustanowiony w tych przepisach rozpoczyna bieg dopiero w dniu wydania ostatecznego orzeczenia w przedmiocie tej skargi, także w przypadku, gdy sąd, do którego wniesiono skargę, postanowił skierować do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w zakresie, w jakim wspomnianej skardze nadano skutek zawieszający zgodnie z art. 27 ust. 3 tego rozporządzenia.

Podpisy